

Рейтинговий звіт DNSA 006-008 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Донецьк
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	06.05.2004 р.
Дата оновлення:	22.11.2011 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз кредитного рейтингу:	позитивний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу протягом I півріччя 2011 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо наявної системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу*

Дата	06.05.2004	31.03.2005	27.06.2006	21.08.2007	13.12.2007	19.05.2011	22.11.2011
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB+	uaA-	uaA	uaAA	uaAA	uaAA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	позитивний	стабільний	позитивний	позитивний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підвищення	підвищення	підвищення	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження

* наведено основні зміни

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Позитивний прогноз вказує на можливість підвищення рейтингу протягом року при збереженні позитивних тенденцій і нівелювання поточних ризиків.

Рівень кредитного рейтингу м. Донецька підтримується:

- зростанням доходної частини бюджету міста та збереженням високого рівня бюджетної забезпеченості в I півріччі 2011 року;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- покращенням соціально-економічного розвитку міста, що позитивно впливає на збалансованість бюджетних показників;
- очікуваним зростанням ділової активності у багатьох сегментах міського господарства у зв'язку з проведенням фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу в 2012 році;
- значним досвідом роботи міського голови та керівників міста, а також високим рівнем сконсолідованості гілок міської влади, що обумовлює оперативність прийняття та узгодження управлінських рішень.

Рівень кредитного рейтингу м. Донецька обмежується:

- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Рейтинговий звіт розкриває основні зміни, які відбувалися протягом I півріччя 2011 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Донецька та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Донецької міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2007-2010 рр. та I півріччя 2011 року наведено у таблиці нижче.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Донецька¹

Показник	Од. виміру	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011	Темп росту*, %
Чисельність наявного населення (на кінець періоду)	тис. осіб	997,1	990,8	984,4	978,1	973,4	99,5
Середньомісячна заробітна плата	грн.	1 665,4	2 206,0	2 339,8	2 730,0	3 180,0	116,5
Заборгованість з виплати заробітної плати (на кінець періоду)	тис. грн.	11,1	60,7	65,2	53,2	65,9	123,9
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах	млн. грн.	20 519,6	26 670,2	26 610,0	39 359,5	23 872,9	138,4
Інвестиції в основний капітал	млн. грн.	6 274,9	8 640,6	5 130,4	4 258,2	3 375,7	133,4
Прямі іноземні інвестиції (на кінець періоду)	млн. дол. США	706,0	850,0	980,9	950,6	1 179,8	115,6
Введено в експлуатацію житла	тис. кв. м	207,4	265,1	111,0	173,9	70,4	-
Обсяг роздрібного товарообігу	млн. грн.	7 862,8	10 617,9	8 669,0	10 400,0	6 360,4	138,5

* темп росту показника за I півр. 2011 р. до відповідного періоду попереднього року або показника на 01.07.2011 р. до даних на 01.01.2011 р.

Джерело: Донецька міська рада

Населення, трудові ресурси та заробітна плата

Зниження чисельності населення, притаманне Донецьку протягом останніх років, продовжувалось і в I півріччі 2011 року. Під впливом природного та механічного скорочення чисельність наявного населення міста зменшилась до 973,4 тис. осіб станом на 01.07.2011 р.

Ринок праці у першій половині 2011 року демонстрував позитивні тренди – зросли обсяги середньомісячної заробітної плати та роздрібного товарообороту, що свідчить про збільшення реальних доходів населення; також продовжує збільшуватись середньооблікова чисельність штатних працівників. Загалом переважна більшість соціальних індикаторів міста Донецька перевищує загальноукраїнські значення. Водночас динаміка надходжень до бюджету міста обмежується збереженням значного обсягу заборгованості з виплати заробітної плати (65,9 млн. грн. на 01.07.2011 р.).

¹ Тут і далі. Деякі кількісні дані наведено після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Співвідношення обсягу заборгованості з виплати заробітної плати із середньомісячним фондом оплати праці у місті залишається на рівні, дещо вищому за помірний.

Промисловий комплекс

Промисловий комплекс Донецька, що є провідною галуззю економіки міста у контексті формування попиту на ринку праці та наповнення міського бюджету, протягом першої половини 2011 року демонстрував позитивну динаміку. Сприятлива зовнішньоекономічна цінова кон'юнктура та відновлення ділової активності в Україні позитивно вплинули на внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування промислових підприємств – зростання обсягів реалізації промислової продукції спостерігалось у переважній більшості галузей. Загалом обсяги реалізації за підсумками січня-червня поточного року становили 23,9 млрд грн., що в 2,1 рази перевищує загальноукраїнський показник, зважений на кількість населення.

Структура обсягів реалізації промислової продукції у м. Донецьку в аналізованому періоді не зазнала змін, найбільшу питому вагу займає продукція вугільної промисловості, металургії, машинобудування, а також виробництва та розподілення електроенергії, газу та води. Незважаючи на те, що промислові підприємства Донецька залишаються у звітному періоді одними з найбільших платників податків до місцевого бюджету, у місті зберігається помірний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду бюджету, а також достатня диверсифікація надходжень за основними платниками податків.

Стабілізація ситуації на зовнішніх ринках протягом I півріччя 2011 року позитивно вплинула на соціально-економічний розвиток та бюджетну забезпеченість м. Донецька. При цьому слід зазначити, що, зважаючи на досить диверсифіковану структуру господарського комплексу міста, ризик погіршення економічної ситуації у Донецьку в разі зміни зовнішньоекономічної кон'юнктури є помірним, порівняно з іншими містами України, співставними з Донецьком за чисельністю населення та адміністративно-територіальним статусом.

Інвестиційна та будівельна діяльність

Донецьк зберігає в аналізованому періоді високий рівень інвестиційної привабливості. Капіталовкладення у розвиток економіки міста протягом I півріччя 2011 року демонстрували висхідні тенденції, що підкріплюється розвитком спортивної, транспортної та туристичної інфраструктури міста у рамках підготовки до Євро-2012. Темпи росту обсягів прямих іноземних інвестицій протягом січня-червня 2011 року становили 115,4%, а у розрахунку на 1 мешканця цей показник по місту, як і раніше, перевищує середнє по країні значення.

Житлово-комунальне господарство

В аналізованому періоді для м. Донецька залишаються актуальними питання покращення фінансового стану підприємств, які надають житлово-комунальні послуги, шляхом впровадження економічно обґрунтованих тарифів, які б на 100% відшкодовували собівартість надання послуг, а також підвищення дисципліни платежів за житлово-комунальні послуги. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги протягом січня-червня 2011 року зріс до 256,4 млн. грн., що у розрахунку на 1 мешканця перебуває на досить високому рівні.

Транспорт

Перевезення пасажирів електротранспортом та автобусним транспортом відноситься до сфери компетенції ККП «Донелектроавтотранс». Особливого значення розвиток міського транспорту та дорожньої інфраструктури набуває у контексті підготовки до проведення Євро-2012. У місті, зокрема, триває модернізація аеропорту «Донецьк», а також здійснюються інші заходи, спрямовані на покращення об'єктів міської інфраструктури. Наприкінці 2010 року Донецька міська рада відкрила кредитну лінію в ПАТ «Укресімбанк» для закупівлі міського транспорту на загальну суму 350 млн. грн., з якої станом на 01.07.2011 р. було отримано 112,6 млн. грн.

Комунальна власність

Відновлення платоспроможного попиту на комунальне майно та земельні ділянки несільськогосподарського призначення відбувається у місті досить повільно. Протягом I півріччя 2011 року в м. Донецьку спостерігалось зниження фактичних обсягів надходжень від реалізації земельних ділянок. Така динаміка суттєво ускладнює процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для реалізації програм капітального розвитку.

У той же час міська влада продовжує активно використовувати земельні та майнові активи територіальної громади міста для наповнення доходної частини загального фонду бюджету. Сукупний обсяг надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів та орендної плати за землю у січні-червні 2011 року склав 222,5 млн. грн., що сформувало 15,5% доходної частини загального фонду без урахування трансфертів. При цьому обсяг надходжень плати за оренду земельних ділянок зріс у 1,4 рази.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Донецька, бюджет було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Донецька з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, тис. грн.

Показник	2009			2010			I півр. 2011		
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього
Операційні надходження	2 029 561,7	365 044,8	2 394 606,6	2 488 897,2	230 766,2	2 719 663,3	1 978 824,3	170 201,1	2 149 025,4
Операційні видатки	1 895 822,5	300 936,5	2 196 759,0	2 157 348,7	170 721,5	2 328 070,2	1 795 386,5	107 196,3	1 902 582,7
Операційний баланс	133 739,2	64 108,3	197 847,6	331 548,5	60 044,7	391 593,1	183 437,8	63 004,8	246 442,6
Фінансовий дохід	1 326,4	37,4	1 363,8	301,9	0,0	301,9	464,2	56,0	520,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	20 940,7	0,0	20 940,7	31 897,3	0,0	31 897,3	19 970,2	0,0	19 970,2
Фінансовий баланс	-19 614,3	37,4	-19 576,9	-31 595,4	0,0	-31 595,4	-19 506,0	56,0	-19 450,0
Поточний баланс	114 124,9	64 145,8	178 270,7	299 953,1	60 044,7	359 997,7	163 931,9	63 060,8	226 992,7
Капітальні надходження	170,7	66 134,5	66 305,2	249,0	129 302,1	129 551,1	85,5	10 128,3	10 213,9
Капітальні видатки	96 648,9	149 786,9	246 435,8	241 874,1	230 096,6	471 970,7	0,0	216 831,5	216 831,5
Капітальний баланс	-96 478,2	-83 652,4	-180 130,6	-241 625,1	-100 794,5	-342 419,6	85,5	-206 703,2	-206 617,6
Баланс після капітальних видатків	17 646,7	-19 506,6	-1 859,9	58 328,0	-40 749,9	17 578,1	164 017,4	-143 642,4	20 375,0
Кредитування*	2 000,0	-18,8	1 981,2	2 036,1	-694,5	1 341,7	663,9	-199,6	464,2
Профіцит/дефіцит	15 646,7	-19 487,8	-3 841,1	56 291,8	-40 055,4	16 236,4	163 353,5	-143 442,7	19 910,8
Фінансування	-15 646,8	19 487,9	3 841,1	-56 291,8	40 055,4	-16 236,4	-163 353,5	143 442,7	-19 910,8
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)

Джерело: Фінансове управління Донецької міської ради

Бюджет міста за підсумками перших шести місяців 2011 року виконано з профіцитом обсягом 19,9 млн. грн., у тому числі за спеціальним фондом спостерігався дефіцит у сумі -143,4 млн. грн. Дефіцит спеціального фонду міського бюджету було профінансовано за рахунок отримання кредитних коштів та коштів, що передаються із загального фонду.

Показник ліквідності бюджету за загальним фондом за наслідками виконання бюджету за відповідним фондом у січні-червні 2011 року перебував на помірному рівні – 8,5% (у I півріччі 2010 року – 6,3%). Показник ліквідності бюджету за спеціальним фондом залишається високим – 34,9%, як і у січні-червні 2010 року (38,9%).

Виконання доходної частини бюджету міста

У звітному періоді у м. Донецьку продовжувались тенденції до збільшення доходів бюджету, що позитивно вплинуло на індикатор бюджетної забезпеченості міста. За підсумками січня-червня 2011 року вказаний показник в 1,5 рази перевищив середнє значення по країні, а також відповідні значення більшості міст України, сумірних з Донецьком за масштабами та адміністративно-територіальним статусом.

Уточнений річний план за доходами загального фонду бюджету міста за підсумками I півріччя 2011 року було виконано на 53,3%, у тому числі за закріпленими доходами

на 53,7%, за власними – на 52,2%. Високі показники виконання доходів загального фонду бюджету зумовлювались як покращенням соціально-економічного розвитку міста у звітному періоді, так і організаційно-мобілізаційними заходами, що здійснюються Донецькою міською радою у напрямі наповнення доходної частини бюджету. У місті зберігається прийнятний рівень диверсифікації надходжень до бюджету в частині основних платників податків, а також високий рівень бюджетної дисципліни.

Основним джерелом доходної бази Донецьку є надходження податку з доходів фізичних осіб, які становлять понад 68% загальних доходів бюджету без урахування трансфертів. Виконання річного плану за цим податком на рівні 53,7% позитивно вплинуло на динаміку доходів бюджету міста в цілому. Надходження плати за землю (другого за обсягом джерела формування доходів загального фонду) за підсумками січня-червня 2011 року зросли у 1,4 рази, що значною мірою пояснюється включенням до відрахувань у бюджет міста 100% зазначеного джерела надходжень.

Доходи спеціального фонду в січні-червні 2011 року зросли на 20,7%, порівняно з аналогічним періодом 2010 року. При цьому, в структурі бюджету розвитку з початку року обліковується єдиний податок, за рахунок чого обсяги доходів бюджету розвитку у січні-червні 2011 року зросли в 1,8 рази. Погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії С відбулось у вересні 2011 року в повному обсязі та в строк.

Слід зазначити, що податок з власників транспортних засобів було замінено збором за першу реєстрацію транспортного засобу, що призвело до зменшення надходжень податків на власність у 2,8 рази.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Затверджений на 2011 рік план за видатками бюджету м. Донецька без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів було виконано за підсумками січня-червня 2011 року на 43,1%. На це вплинув високий рівень планових річних показників за видатками. На сьогодні кошти у місті спрямовуються переважно на першочергові поточні витрати, однак, порівняно з іншими містами, рівень капітальних видатків бюджету міста досить високий.

Динаміка виконання бюджету міста за видатками уповільнюється тривалістю проведення процедур закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти. Обсяг кредиторської заборгованості бюджету м. Донецька протягом півріччя зріс вдвічі, однак на 01.07.2011 р. залишається помірним – 46,9 млн. грн. Збільшення обсягів заборгованості було зумовлено, насамперед, перевищенням темпів зростання видаткової частини бюджету над обсягами надходжень.

У I півріччі 2011 року, як і у попередніх бюджетних періодах, Донецьк зберігає статус міста-донора та перераховує кошти до Державного бюджету. Плановий річний обсяг вилучення на 2011 рік встановлено на рівні 207,7 млн. грн., як і протягом попередніх бюджетних періодів, бюджет міста Донецька у повному обсязі виконує план з перерахування коштів. Місто також вчасно та у повному обсязі виконує план своїх зобов'язань з погашення та обслуговування прямого боргу.

Боргові зобов'язання

Сума консолідованого боргу м. Донецька на кінець червня 2011 року складає 278,2 млн. грн., з них: прямі боргові зобов'язання (262,5 млн. грн.), прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ (6,2 млн. грн.) та максимально можливий обсяг залучених комунальними підприємствами міста кредитних коштів за відкритими кредитними лініями, погашення яких здійснюється за рахунок бюджету міста (9,5 млн. грн.).

У 2011 році Донецька міська рада своєчасно та у повному обсязі виконала свої зобов'язання щодо погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії С, а також стосовно сплати відсоткового доходу. Слід зазначити, що показник запланованого прямого боргового навантаження, враховуючи погашення вищевказаного випуску облігацій на суму 14,9 млн. грн. та ліміт кредитної лінії в ПАТ «Укресімбанк» обсягом 350 млн. грн., залишиться на помірному рівні – близько 21%.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Донецька підтверджено на рівні **uaAA**, прогноз «**ПОЗИТИВНИЙ**».

Голова рейтингового комітету

А. М. Коноплястий

Провідний фінансовий аналітик

І. А. Веремєнко

Динаміка агрегованих бюджетних показників м. Донецька у форматі бюджетного балансу*, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011
Податкові надходження	1 287 578,0	1 634 031,2	1 602 550,7	1 990 194,4	1 149 489,8
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	134 720,7	135 844,0	142 719,9	152 952,1	66 686,5
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	415 511,4	616 337,0	649 335,9	576 516,8	932 849,1
Операційні надходження всього	1 837 810,1	2 386 212,2	2 394 606,6	2 719 663,3	2 149 025,4
Поточні видатки	781 330,2	1 005 215,5	1 102 644,3	1 369 578,9	743 542,9
Субсидії та поточні трансферти	606 697,9	1 138 545,3	1 094 114,7	958 491,3	1 159 039,9
Операційні видатки всього	1 388 028,1	2 143 760,8	2 196 759,0	2 328 070,2	1 902 582,7
Операційний баланс	449 782,0	242 451,4	197 847,6	391 593,1	246 442,6
Фінансовий дохід	9 338,3	9 341,5	1 363,8	301,9	520,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	13 375,0	14 029,6	20 940,7	31 897,3	19 970,2
Фінансовий баланс	-4 036,7	-4 688,1	-19 576,9	-31 595,4	-19 450,0
Поточний баланс	445 745,3	237 763,3	178 270,7	359 997,7	226 992,7
Капітальні надходження	95 545,4	99 936,9	28 422,2	43 124,3	10 213,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	145 567,4	101 542,9	37 882,9	86 426,8	0,0
Капітальні надходження всього	241 112,8	201 479,8	66 305,2	129 551,1	10 213,9
Капітальні видатки	118 037,4	151 769,6	71 995,6	157 815,5	75 502,9
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	298 620,2	350 491,8	174 440,2	228 440,0	141 328,6
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	137 987,8	94 950,4	0,0	85 715,2	0,0
Капітальні видатки всього	554 645,4	597 211,8	246 435,8	471 970,7	216 831,5
Капітальний баланс	-313 532,6	-395 732,0	-180 130,6	-342 419,6	-206 617,6
Баланс після капітальних видатків	132 212,7	-157 968,7	-1 859,9	17 578,1	20 375,0
Кредитування**	3 500,0	2 500,0	1 981,2	1 341,7	464,2
Профіцит/дефіцит	128 712,7	-160 468,7	-3 841,1	16 236,4	19 910,8
Фінансування	-128 712,7	160 468,7	3 841,1	-16 236,4	-19 910,8
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* дані за попередні роки відображаються відповідно до змін, внесених до форм казначейської звітності з 01.01.2011 р.

** надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)

Джерело: Фінансове управління Донецької міської ради

Динаміка основних джерел фінансування бюджету м. Донецька*, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011
Профіцит/дефіцит	128 712,7	-160 468,7	-3 841,1	16 236,4	19 910,8
Фінансування	-128 712,7	160 468,7	3 841,1	-16 236,4	-19 910,8
Зміни залишків	-30 486,4	22 054,6	-50 899,2	-51 489,9	-41 364,6
• залишок на початок року	26 872,1	57 358,5	35 303,9	86 203,1	137 692,9
• залишок на кінець року	57 358,5	35 303,9	86 203,1	137 693,0	179 057,5
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	39 104,8
• залучення	60 723,9	21 616,1	341 432,5	294 890,5	216 162,8
• погашення	60 723,9	21 616,1	341 432,5	294 890,5	-177 058,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	-78 200,0	71 450,0	22 750,0	0,0	-50 000,0
• повернення (пред'явлення)	56 700,0	135 450,0	44 250,0	5 000,0	0,0
• розміщення (придбання)	134 900,0	64 000,0	21 500,0	5 000,0	-50 000,0
Фінансування за борговими операціями	-20 000,0	67 013,0	32 000,0	36 083,0	32 399,0
• запозичення	0,0	75 000,0	60 000,0	75 096,0	37 545,0
• погашення	20 000,0	7 987,0	28 000,0	39 013,0	-5 146,0
Інші розрахунки	-26,3	-48,9	-9,7	-829,5	-50,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* дані за попередні роки відображаються відповідно до змін, внесених до форм казначейської звітності з 01.01.2011 р.

Джерело: Фінансове управління Донецької міської ради